Suranaree J. Soc. Sci. Vol. 1 No. 2; December 2007 (99-103)

เทคโนโลยีอุบัติใหม่กับสังคมไทย

ปรีชา ช้างขวัญยืน*
Preecha Changkhwanyurn

ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีเป็นเรื่องวัตถุ แต่เมื่อใช้กับสังคมและมนุษย์ก็ต้องมองผลที่กระทบสังคมและมนุษย์เป็นสำคัญ มิฉะนั้นเทคโนโลยีก็ไม่สำคัญ

เทคโนโลยีนั้นใช้ให้เป็นคุณก็ได้ เป็นโทษก็ได้ ไม่ว่าเทคโนโลยียุคหินหรืออุบัติใหม่ในโลกปัจจุบันก็มีทั้งคุณและโทษเสมอ

คุณค่าของเทคโนโลยีคือประสิทธิภาพ แม้คำว่ามีประสิทธิภาพดีก็ไม่แปลว่าดี แต่แปลว่ามีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพไม่ดีหรือชั่ว แต่ถ้าใช้สิ่งที่มีประสิทธิภาพในทางดีหรือชั่วก็จะดีหรือชั่วอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอานุภาพได้ทั้งด้านธรรมและอธรรม ด้านกุศลและอกุศล

เทคโนโลยีที่อุบัติใหม่นับวันจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเรื่อยๆ จึงทำให้เกิดดีหรือชั่วอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเรื่อยๆ

ดีหรือชั่วก็มีดีมากดีน้อย ชั่วมากชั่วน้อย ถ้าดีมากกับมีประสิทธิภาพมากพบกันก็เป็นสิ่งที่ดีที่สุด ถ้าชั่วมากกับมีประสิทธิภาพมากพบกันก็เป็นสิ่งที่เลวร้ายที่สุด

ดีมากแต่ประสิทธิภาพน้อยเกิดประโยชน์ไม่มากแต่ไม่อันตราย ชั่วมากแม้พบกับประสิทธิภาพน้อยก็ยังเป็นอันตรายอยู่

เทคโนโลยีอุบัติใหม่ถ้าใช้ในทางที่ดี ก็เป็นเทคโนโลยีวิวัฒน์ใหม่ เป็นเทคโนโลยีแบบโลกาภิวัตน์

เทคโนโลยีอุบัติใหม่ถ้าใช้ในทางที่ชั่ว ก็เป็นเทคโนโลยีอุบาทว์ใหม่ เป็นเทคโนโลยีแบบโลกาวินาศ

เทคโนโลยีจะใช้ในทางใด ดีหรือชั่ว อยู่ที่คน เพราะคนเป็นผู้ใช้เทคโนโลยี การทำให้คนดีจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างน้อยเจตนาดีก็มีส่วนช่วยให้ใช้เทคโนโลยีในทางที่ดีและพร้อมจะเลิกใช้ถ้าเกิดผลภัย

เทคโนโลยีทำให้คนสะดวกสบายได้ ทำให้เกิดพิษภัยแก่คนได้ ความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีมีส่วนทำให้คนหาความสะดวกสบายจากเทคโนโลยีโดยป้องกันพิษภัยได้

แต่ความรู้ดังกล่าวก็ไม่ได้ช่วยสังคมและโลกมากนัก เพราะพิษภัยเช่นนั้นส่วนมากมิใช่เกิดจากความไม่รู้ แต่มักเกิดทั้งๆ ที่รู้เพราะคนมีความโลภ ความเห็นแก่ตัว ความหลงผิดและโทสจริต

*ผู้เขียนที่ให้การติดต่อ โทร. +66-0-2218-4654 โทรสาร +66-0-2218-4755
E-mail address: Preecha.C@Chula.ac.th

ถ้าคนตกเป็นทาสสิ่งเหล่านี้ก็จะใช้เทคโนโลยีในทางร้ายแก่ผู้อื่นได้ และคนส่วนมากก็เป็นทาสสิ่งเหล่านี้ ยิ่งเป็นคนมีอำนาจ ไม่ว่าอำนาจปกครองหรืออำนาจเงินก็ยิ่งทำร้ายได้มากจนอาจคาดไม่ถึง ฮิตเลอร์เป็นตัวอย่างหนึ่ง

ยิ่งพัฒนาเทคโนโลยีก็ยิ่งต้องพัฒนาคนให้รู้และอยู่กับเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ต้องพัฒนาคนให้รักคนและธรรมชาติ เพื่อจะไม่ใช้เทคโนโลยีอย่างทำร้ายคน สังคม และธรรมชาติ คนจะรักคนและธรรมชาติได้ต้องเป็นคนดี เป็นคนดีที่รู้ดีรู้ชั่ว และเป็นคนมีความรู้ที่รู้คุณรู้โทษของสิ่งที่รู้

คนขับรถถ้ารู้เทคโนโลยีของรถจะระวังกว่าคนไม่รู้ ยิ่งถ้าเขารักคนและรักธรรมชาติเขาก็ยิ่งระมัดระวังยิ่งขึ้น ภัยจากรถก็เกิดน้อยลง

เทคโนโลยีที่อุบัติใหม่แต่ละชนิดๆ มีคุณใหม่ๆ และก็มีโทษใหม่ๆ ด้วย ไม่ควรมุ่งแต่ยินดี แต่ควรมีความระแวดระวัง คือมีสติและรอบคอบ

เทคโนโลยีมักอุบัติจากความรักวิชาการ แต่ต้องมีความรักมนุษย์เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งไม่ให้นำมนุษย์และสังคมไปเสี่ยง หากปราศจากความรักมนุษย์ ความรักวิชาการอาจเป็นตัณหาทางวิชาการที่เอาความรู้เป็นใหญ่เหนือการคำนึงถึงภัยต่อมนุษย์ ตัณหาทางวิชาการนี้ต้องระวัง เพราะทำให้นักวิชาการกลายเป็นปีศาจได้

เทคโนโลยีกินเงินทองและทรัพยากรเป็นอาหาร มันจึงมักจะเป็นของแพง ใช้ไม่คุ้มราคาก็จะขาดทุนเหมือนโทรศัพท์พก และคอมพิวเตอร์ที่เทคโนโลยีสูง ราคาแพงหากใช้เพื่อกิจกรรมไร้สาระ ก็เท่ากับบริโภคเทคโนโลยีแทนที่จะใช้เทคโนโลยีเป็นทุน

หากเป็นเช่นนี้ยิ่งมีเทคโนโลยีอุบัติใหม่ ชาติไทยก็ยิ่งมีวิบัติใหม่ ความคุ้มค่าแก่เศรษฐกิจและสังคมจึงเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึง ซึ่งประเทศไทยไม่ค่อยคำนึงถึง

และหากเป็นเช่นนี้ยิ่งมีเทคโนโลยีอุบัติใหม่ สังคมไทยก็จะยิ่งเป็นสังคมฟุ่มเฟือยทางเทคโนโลยี ความฟุ่มเฟือยนั้นไม่ว่าจะฟุ่มเฟือยในเรื่องอะไรก็ไม่ดีทั้งสิ้น โดยเฉพาะคนจนๆ หรือประเทศจนๆ

เทคโนโลยีอุบัติใหม่ถ้าพัฒนาประเทศได้จึงจะดี แต่ถ้ามุ่งแต่จะพัฒนาเทคโนโลยีแบบช้างขี้ขี้ตามช้าง ก็เป็นแต่ความว่างเปล่าหาประโยชน์มิได้ เพราะไม่มีคุณแก่ผู้คนพลเมือง เป็นแต่เรื่องตัณหาของนักวิชาการ ความเจียมตัวทางเทคโนโลยีและความพอดีทางเทคโนโลยีอาจสำคัญไม่น้อยกว่าความอุบัติใหม่ รถฟอร์ดเกิดจากความปรารถนาจะให้ชาวนามีพาหนะขนของไม่ต้องเสียเงินแพง รถฟอร์ดเกิดจากความรัก ความเห็นใจชาวนา ไม่ใช่แค่ตัณหาทางวิชาการ ไม่มีสันดานจะเอาแต่กำไร เทคโนโลยีอุบัติใหม่ต้องมุ่งเพื่อ***ให้*** มิใช่มุ่งเพื่อ***เอา***

จะลดต้นทุน จะเพิ่มมูลค่า จะเลิกพึ่งพาต่างชาติ เพิ่มความสามารถแก่ประเทศ จะให้สภาพแวดล้อมวิเศษแก่สุขภาพ จะต้องทราบให้ชัดว่าเทคโนโลยีอุบัติมาเพื่ออะไร แก่ใครในสังคม

จะพัฒนาให้ครบถ้วนเหมาะสมจะต้องคำนึงถึงคุณภาพทั้งสามด้าน คือคุณภาพด้านประสิทธิภาพเพื่อจะใช้ประโยชน์ คุณภาพด้านสุนทรียภาพเพื่อความจรรโลงใจความสุขสบายทางใจ และคุณภาพด้านจริยะคือความดีงาม

จะสร้างรถขึ้นสักคันหนึ่ง หนึ่งต้องมีประสิทธิภาพใช้สอยได้ดี สองต้องมีความงามสุนทรีย์มีรสนิยมกลมกลืนเป็นงานศิลป์ สามผู้ใช้ทั้งสิ้นควรจักเป็นคนดีที่จะไม่ใช้รถไปทำร้ายแก่ผู้ใด

ประเทศชาติจะพัฒนา **หนึ่ง**ต้องหาเทคโนโลยีมีอุบัติใหม่ให้มีประสิทธิภาพรอบทุกด้านใช้งานดีและประหยัด เพื่อความสะดวกสบายสารพัดแก่การงานอันจำเป็น **สอง**จะต้องเน้นให้ชาติเรานี้มีความงามตั้งแต่ตึกรามบ้านช่องธรรมชาติสะอ้านสะอาดไปถึงหน้าตาอาภรณ์ของผู้คนตลอดจนข้าวของทั้งหลายอันทำกินทำใช้มีในบ้านเมือง ให้โลกรับว่าเป็นชาติรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมควรจะจดจำนับถือได้ว่าอารยะ **สาม**ผู้คนจะต้องไม่ละคลาดจากศีลธรรม คุณความดีหลีกหนีจากความชั่วทั้งนั้น มั่นคงแต่ความดีทั้งมวล ควรเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจให้เป็นประเทศของคนที่มีกุศลในจิตใจ

การพัฒนาจึงต้องให้พร้อมกันไปทั้งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วัฒนธรรม และศีลธรรม ขาดสิ่งใดก็จะทำให้สังคมไม่สมบูรณ์ เทคโนโลยีเหมือนเครื่องยนต์ที่เปี่ยมล้นด้วยพลัง วัฒนธรรมเหมือนดังตัวของรถที่งดงามด้วยปัญญาและอารมณ์ของศิลปินผู้เปี่ยมล้นด้วยจินตนาการ ศีลธรรมคือคนขับผู้กำกับรถให้รถนั้นแล่นไปถูกทาง สังคมไทยก็ต้องมีทั้งสามอย่างดุจดังรถทุกอย่างล้วนสำคัญหมดไม่น้อยหน้า

เมื่อเนรมิตสิ่งใหม่ได้คนก็รู้สึกตนว่าเป็นดังพระเจ้า พระเจ้านั้นเนรมิตโลกขึ้น แต่คนสมัยใหม่เนรมิตสิ่งใหม่ๆ ที่พระเจ้าไม่ได้เนรมิตมาก่อน คนจึงมักดีใจเมื่อเนรมิตสิ่งใหม่ได้ จนคิดว่าเหนือพระเจ้า

คนลืมไปว่าโดยความสามารถรู้ล่วงหน้าที่จำกัด **ใหม่** มิได้รวมเอา **ดี** ไว้ด้วยเสมอไป แต่ที่แน่ๆ ใหม่รวมเอาความไม่รู้ไว้ด้วย เราไม่รู้ว่าสิ่งใหม่ที่เราคิดค้นนั้นจะพาเราไปหาอะไร ดีหรือชั่ว เจริญหรือหายนะ

เรามักมองความใหม่ไปในทางดี เราวาดภาพสิ่งที่จะเกิดจากความใหม่อย่างสวยหรูทั้งๆ ที่แท้จริงเราไม่รู้ เราไม่รู้ว่า จี เอ็ม โอ จะนำอะไรมาให้เรา เหมือนที่แต่ก่อนเราไม่รู้ว่าจะมีคนนำเอาการทำอะตอมให้แตกมาสร้างระเบิดปรมาณู และเอาความรู้เคมีและชีววิทยามาทำอาวุธเคมีและเชื้อโรค เรามองพระจันทร์ข้างสว่างและชื่นชมความงามของมัน จนลืมไปว่ามันมีด้านมืดเท่าๆ กับด้านสว่าง ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงแบบวิทยาศาสตร์ที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ในสมัยหนึ่งก็เป็นที่ชื่นชม แต่แล้วมันก็ทำร้ายมนุษย์ยิ่งกว่าทำร้ายแมลงศัตรูพืช จนในที่สุดเราต้องกลับไปหาธรรมชาติที่เรารู้สึกว่ามันไม่ใหม่

วิธีบริหารอย่างใหม่ ระบบการศึกษาอย่างใหม่ ตำราใหม่ รวมทั้งคนใหม่ เป็นความใหม่ทางสังคมศาสตร์ เรามักชื่นชมว่าดี เพราะอะไรที่เราไม่รู้จักความเลวของมัน เราก็ชื่นชมว่าดีได้ง่าย คนรุ่นใหม่ที่คิดใหม่ทำใหม่จึงหลุดปากว่าร้ายคนรุ่นเก่าว่าล้าสมัย คร่ำครึ ได้ง่ายๆ รุ่นแล้วรุ่นเล่า เป็นผู้ว่าแล้วก็เป็นผู้ถูกว่า

ความคิดใหม่มิใช่จะมีแต่เทคโนโลยีและทฤษฎีสังคม สิ่งใหม่ทางเทคโนโลยีและสังคมทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนไปเป็นวัฒนธรรมใหม่ตามอิทธิพลของมัน มีคอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีใหม่ ก็มีการบริหารใหม่ๆ อะไรๆ ก็อี อีนั่น อีนี่ อีเลินนิ่ง อีคอมเมิซ สารพัดอี เป็นสังคมใหม่ คนสังคมใหม่ทำอะไรต้องพึ่งคอมพิวเตอร์ ต้องเป็นอี และในสังคมคอมพิวเตอร์ก็มีเน็ตโป๊ เน็ตโชว์ แซ็ต ส่งเข้าไปถึงห้องนอนของลูกสาว ให้ออกไปเสียสาวได้โดยสะดวก วัฒนธรรมรักนวลสงวนตัวก็เปลี่ยนไปเป็นวัฒนธรรมใหม่ อยากทันสมัยต้องรีบไปเสียตัว แม้วัฒนธรรมรังเกียจอบายมุขก็กลายเป็นวัฒนธรรมสรรเสริญอบายมุขไปได้ เพราะเป็นการคิดใหม่ ทำใหม่

เทคโนโลยีใหม่ สังคมอย่างใหม่ วัฒนธรรมใหม่ ประเทศใหญ่เขาเผยแพร่เข้ามาเหมือนศาสดาหาสาวก ที่สุดก็ตกเป็นทาสทางความคิด เขาก็พิชิตเอาง่ายดาย โดยขายเทคโนโลยีแบบหนีไม่พ้น โดยปล้นประเทศอย่างจอร์จ โซรอส มัดมือมัดเท้าจนไปไม่รอด ด้วยเงื่อนไขนานา สิทธิทางปัญญา เสรีภาพสิ่งแวดล้อม เขาก็พร้อมนำมาอ้างเพื่อเอาเปรียบทางการค้า เน้นความใหม่ใต้บาทามหาอำนาจ จะเสียชนสิ้นชาติควรระวัง ต้องคอยชั่งดีร้ายให้ถ้วนถี่

พัฒนาเทคโนโลยีนั้นมีค่า เพราะว่าคนต้องอาศัยธรรมชาติ ความรู้วิทยาศาสตร์จึงสำคัญ เพราะช่วยสรรค์สร้างมูลค่า และพัฒนาความรู้ ความฉลาด แต่จะให้ชาติและสังคมเจริญได้ต้องให้วัฒนธรรมดีมิใช่มีเพียงมูลค่าหน้ามืดด้วยความโลภเห็นแก่ตัวทำชั่วเพื่อเงินทอง จำต้องคิดถึงคุณค่าเพราะพาให้คนหลุดพ้นความเป็นสัตว์ พัฒนาความเป็นผู้เจริญอารยชน ทั้งนี้จักมีผลได้ เทคโนโลยีและวัฒนธรรมต้องวางไว้บนฐานแห่งศีลธรรม จึงจะนำสังคมไทยให้เป็นสังคมดี ให้เป็นสังคมงาม ให้เป็นสังคมแห่งความรู้และปัญญา เป็นสังคมพัฒนาอย่างแท้จริง

ควรระวังว่าเทคโนโลยีอุบัติใหม่อาจจะไม่ช่วยแก้ปัญหา แต่อาจเป็นปัญหาเสียเอง เทคโนโลยีอุบัติใหม่อาจทำให้เกิดปัญหาแก่สังคม และกลับกันสังคมก็อาจเป็นปัญหาแก่เทคโนโลยี จะต้องไม่คิดแบบแยกส่วน แต่คิดแบบองค์รวม การคิดแบบแยกส่วนอาจเป็นเหตุให้สังคมแตกยิ่งกว่าจะเป็นคุณ เพราะสังคมโดยรวมและส่วนย่อย ๆ ของสังคมย่อมส่งผลถึงกันเสมอ

แสงอาทิตย์ที่ทำให้เรามองเห็น ทำให้เราตาบอดได้

สายฝนที่ชุ่มเย็นและหล่อเลี้ยงสรรพชีวิต กลายเป็นกระแสธารเชี่ยวกรากที่กลืนชีวิต

ปัญญาเฉียบแหลมที่ทำให้มนุษย์แยกจากสัตว์ร้าย ทำลายมนุษย์ด้วยกันได้ร้ายยิ่งกว่าสัตว์

กฎหมายที่ให้ความเป็นธรรมกลายเป็นเครื่องมือของคนรู้กฎหมายที่จะเบียดเบียนทำร้ายคนไม่รู้กฎหมาย

คมมีดที่เราใช้ตัดเฉือนสิ่งอื่นกลับบาดเราเสียเอง ยิ่งคมก็ยิ่งบาดลึก

เทคโนโลยีอุบัติใหม่ก็ไม่ใช่ข้อยกเว้น

เทคโนโลยีจะก้าวหน้าไปเพียงไรก็ตาม มนุษย์ก็ยังเป็นมนุษย์ และเป็นมนุษย์ที่ต้องแบกเทคโนโลยีมากมาย เป็นผู้ที่ยังต้องรับผลกรรมที่ตนทำ ไม่ว่าผลดีหรือผลร้าย

จงละการใช้เทคโนโลยีในทางชั่ว จงใช้เทคโนโลยีในทางดี ด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ เพื่อมนุษย์จะดำรงอยู่ต่อไปได้นานๆ